

آشنایی با رازهای تاریخی هفت سین نوروزی

نویسنده: فریدون

آیین‌ها و برگزاری آنها برخاسته از باورها، فرهنگ، تاریخ، مکتب، شیوه زندگی، شرایط جغرافیایی، اسطوره‌ها و نیز نشان از خواست و آرزوهای خفته مردم هر سرزمین است.

فلسفه زیبای آیین‌های خود را بدانیم چرا که همین آیین‌ها به جامعه سربلندی و به مردم سرزندگی می‌دهند.

هفت سین نوروز یک سنت کهن پارسی است. این سنت از زمان باستان تا امروز همچنان جایگاه ویژه خود را نزد پارسیان حفظ کرده است. این سنت کهن دارای معانی ویژه و نیز نشانی از رمز و رازهای هوشمندانه زندگی نیاکان ماست.

مناسفانه، سال هاست که تماشاگر دخل و تصرف‌های نادرست و بی‌معنا یا به نوعی تحریف این سنت باستانی بوده و هستیم. در همین اندیشه، کوشیدم با رازگشایی کوتاه از معانی هفت سین نوروزی، حقیقت هفت سین نوروزی را یادآور شوم.

هفت سین از هفت محصول زمینی گزینه می‌شود تا از نعمت‌های که خداوند به انسان بخشیده است، سپاسگزاری شود. هفت سین نوروزی آئین پارسی است. (نه چینی، هندی، عربی، روسی و...)

گزینه‌های هفت سین باید دارای پنج ویژگی باشد:

1- نام آنها پارسی باشد.

2- با واژه "سین" آغاز شوند.

3- دارای ریشه گیاهی باشند.

4- خوردنی باشند.

5- نام آنها از واژه‌های ترکیبی (مانند سبزی پلو، سیر ترشی و ...) ساخته نشده باشند.

با توجه به نکات بالا: خوان هفت سین پارسی با سیب، سیر، سماق (سماق به عبارتی سماغ)، سرکه، سمنو، سبزی یا سبزه ("سبزی خوردنی"، چراکه سبز کردن میلیون‌ها تن گندم یا دیگر حبوبات و بیرون ریختن آن کمی دور از اندیشه مردمان ایران زمین است) چیده می‌شود.

پس می‌توان گفت:

گذاردن سنبل، سکه و سماور که نه خوراکی هستند و نه پارسی، هیچ حقیقت هفت سینی ندارند و نیز گزینه‌هایی چون؛ سوزن، سنجاق، ساعت و...

ماهی قرمز نیز که سمبل عید کشور چین و چینی‌هاست که به خوان هفت سین نوروزی ایرانی‌ها وارد شده است. غافل از اینکه در عید چینی‌ها ماهی قرمز را رها می‌کنند تا زندگی جریان یابد ولی ما ماهی قرمز را اسیر تنگ بلورین کرده و تا رسیدن مرگ آنها نگهداری می‌کنیم.

در صورتی که، در هفت سین پارسی انار به نشانه باروری و عشق و یا سیب سرخ درون ظرف آب پاک و زلال رها می‌شود تا عشق و باروری همچنان پاینده بماند. با کمی اندیشه پیرامون آنچه گفته شد، خواهید دید که در بیست میلیون واژه‌های پارسی شما نمی‌توانید انتخاب هشتمی برای خوان هفت "سین" نوروزی پیدا کنید، که دارای این پنج ویژگی باشد.

چرا "هفت"؟

عدد هفت در زبان باستانی به نام "امرداد" است. امرداد معنای جاودانگی و بی‌مرگی نام داشت و از آنجائی که این عدد معنای زیبای زندگی و جاودانگی را می‌داد هفت واژه را به نشانه آن گزینه کرده و بر خوان نوروزی می‌چینند.

به روایتی هفت "سین"، نشانه هفت دانه گیاهی است که می‌توان با آن سبزه نوروز را تهیه کرد: جو، ماش، عدس، ارزن، لوبیا، نخود و گندم.

زمان پارسیان کهن، مردم از هر هفت دانه، سبزه می‌پروراندند (10 روز قبل از نوروز) و ظروف آن را بر سر در خانه های خود می‌گذاشتند و هر کدام بیشتر و بهتر سبز می‌شد، نشانه پر ثمری آن محصول برای کاشت در آن سال بود.

هفت در میان اعداد از اهمیت و ارزش خاصی برخوردار است. هفت برای ایران و ایرانیان باستان مقدس بود و از آن برای مفاهیم مثبت، خوش یمنی و فال نیک استفاده می‌شد مانند؛ هفت رنگ رنگین کمان، دوران کودکی 7 سال است، هفت خان رستم در شاهنامه، هفت آسمان، هفت اقلیم، هفت روز هفته، هفت فرشته، هفت شهر عشق در عرفان، هفت پیکر و...

چرا "سین"؟

بنا به روایتی هفت "سین" نخستین بار هفت "شین" بود. گزینه‌های هفت "شین"، از شهد (شیره درختان)، شیر، شراب، شکر، شمع، شمشاد و شابه (میوه خصوصا سیب) بود. اما بعد از حضور اسلام به علت ممنوعیت مصرف شراب این هفت "شین" تبدیل به هفت "سین" شد.

به روایتی "سین"، واژه اول نام هفت فرشته باستانی پارسی است. همه آنها دارای ویژگی های خاص و نیکو بودند.

نمادهای هفت سین

سیر: نماد اهورا مزدا است

سبزی یا سبزه: فرشته اردیبهشت و نماد آب های پاک و بیکران است

سیب: فرشته زن، نماد باروری و پرستاری است

سنجد: فرشته خورداد نماد دلبستگی است

سرکه: فرشته امرداد نماد جاودانگی است

سمنو: فرشته شهریور نماد خواربار است

سماک یا سماغ: فرشته بهمن نماد باران است
